

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Editorial

Prin cercetare științifică spre performanță academică

Cercetarea științifică este o componentă fundamentală a activității Academiei și reprezintă unul dintre principalele criterii de evaluare a calificării și de apreciere a performanței academice. Astfel, în anul 2014, Academia a fost evaluată de către Consiliul Național de Atestare și Acreditare la profilul științific de bază: „Suport științific în modernizarea administrației publice din Republica Moldova”, fiindu-i acordată categoria „B”, recunoaștere internațională. Este o realizare notorie ce confirmă activitățile științifice ale cercetătorilor în cadrul catedrelor Academiei prin laboratoarele științifice, unde sunt oferite condiții optime pentru aprofundarea științelor administrative. Rezultatele tuturor acestor activități constituie tematica conferințelor științifice din cadrul Academiei și de peste hotare.

Astfel, în decembrie 2015, la Academia de Administrare Publică și-a desfășurat lucrările conferința internațională științifico-practică „Consolidarea administrației publice locale: instrumente și mecanisme”. Conferința a fost organizată în cadrul proiectului comun al Academiei de Administrare Publică și al Școlii Superioare de Administrație Publică din Szczecin, Polonia. Iar în februarie curent și-a ținut lucrările cea de-a doua ediție a Conferinței științifico-practice internaționale „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”, desfășurată sub egida Catedrei științe administrative a Academiei.

Activitatea științifică în cadrul Academiei se manifestă pregnant și prin implementarea diverselor proiecte de anvergură. În acest context, este de remarcat că în cadrul concursului proiectelor de cercetări științifice fundamentale și aplicative pentru 2015-2018, AAP a obținut 2 proiecte: „Consolidarea instituțională și funcțională a administrației publice locale în Republica Moldova în contextul implementării Acordului de Asociere la UE” (director de proiect Tatiana Șaptefrați, doctor, conferențiar universitar la Catedra științe administrative) și „Managementul dezvoltării regionale privind diminuarea disparităților interregionale în cadrul Repub-

licii Moldova prin prisma noii politici de coeziune europeană” (director de proiect Tatiana TOFAN, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public).

Noi viziuni moderne în dezvoltarea științelor administrative sunt aplicate prin crearea în cadrul Academiei a Școlii doctorale, misiunea căreia este de a organiza studii doctorale, Academia fiind unica instituție de învățământ superior din țară cu dreptul de a acorda titlul științific de doctor în științe administrative.

Multidimensională este activitatea științifică în cadrul Academiei de Administrare Publică, care este reflectată plenar prin organizarea de conferințe tematice naționale și internaționale, printre ele evidențiindu-se conferințele anuale, dedicate Zilei Academiei de Administrare Publică.

Și realizările științifice din ultimul timp ale cercetătorilor vor fi prezentate sub formă de rapoarte și articole în cadrul Conferinței internaționale științifico-practice în domeniul administrării publice (TPAP – 2016), care va avea loc pe 20 mai 2016.

Toate aceste lucrări științifice sunt incluse într-un volum aparte, care va fi prezentat și distribuit participanților la conferință și care va servi o amplă sursă de informare pentru masteranzi, doctoranzi, cercetători științifici de la diverse instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare.

A V I Z

ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

invită reprezentanții mediului academic, ai administrației publice, experții în domeniu să participe la Conferința internațională științifico-practică

„TEORIA ȘI PRACTICA ADMINISTRĂRII PUBLICE”

care își va desfășura lucrările pe data de 20 mai 2016.

*Locul desfășurării - Academia de Administrare Publică,
mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100*

Pentru informații suplimentare accesați site-ul AAP: www.aap.gov.md

Mesajul Președintelui Nicolae Timofti cu prilejul Zilei Europei

Dragi concetățeni!

Comunitatea europeană celebrează Ziua Europei, comemorând astfel și Declarația istorică a ministrului de externe francez, Robert Schuman, care a pus piatra de temelie a ceea ce este astăzi Uniunea Europeană. Începând cu anul 1950, ziua de 9 mai a devenit una de referință în istoria Europei postbelice.

După consecințele unui dureros eveniment din istorie – cel de-al Doilea Război Mondial – națiunile Europei au făcut eforturi pentru a-și revigora industriile și economiile naționale, pentru a ridica standardele de viață, dar și pentru a evita un al treilea război mondial. „Pacea mondială nu poate fi asigurată fără a face eforturi creatoare proporționale cu pericolele care o amenință”, se afirma în Declarația Schuman. Europa unită a devenit astăzi o fortăreață a democrației, transparenței, diversității și identității tuturor națiunilor, acestea întruchipând valorile libertății, care exprimă, de fapt, esența Uniunii Europene.

Pentru Republica Moldova, proiectul început de Franța și Germania, la cinci ani după finalizarea celui de-al Doilea Război Mondial, a devenit o prioritate de importanță națională. Avansarea pe agenda europeană constituie obiectivul major al coaliției de guvernare și, desigur, corespunde aspirațiilor cetățenilor noștri. Implementarea prevederilor Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană este o garanție și o confirmare a eforturilor comune întreprinse în vederea integrării poporului nostru în marea familie a popoarelor europene.

Liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii Republicii Moldova reprezintă o victorie comună a pașilor concreți făcuți pe tărâmul reformelor europene. Acum, ca niciodată, este important să fim uniți în idealuri și fapte, să perseverăm pe calea europeană și să afirmăm cu demnitate că Europa este Casa noastră comună.

La mulți ani, Europa!

Președintele Parlamentului, Andrian Candu, a avut o întrevedere cu experții economici germani din cadrul companiei „Berlin Economics”. Experții oferă consultanță autorităților în domeniul economic, în legătură cu aplicarea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător.

Speakerul a apreciat experiența experților germani, care ar putea fi valorificată în vederea implementării diverselor politici economice.

Un subiect aparte al discuțiilor l-au constituit activitățile realizate în cadrul proiectului de consultanță oferite de către experții germani autorităților din regiunea transnistreană.

„Trebuie să intensificăm dialogul cu autoritățile din regiunea transnistreană pentru a găsi soluții practice la problemele cetățenilor. Parlamentul Republicii Moldova este deschis pentru a le

Întrevedere cu experții economici germani de la „Berlin Economics”

oferi sprijin autorităților din regiunea transnistreană în toate domeniile unde există interes, reieșind din noile realități legate de Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător”, a declarat Andrian Candu.

În altă ordine de idei, speakerul a menționat că există voință politică la Chișinău pentru relansarea negocierilor în formatul „5+2” și a anunțat că Parlamentul va crea un mecanism intern de comunicare cu negociatorii responsabili de procesul de reglementare transnistreană și va coordona acțiunile cu Guvernul.

La rândul lor, experții economici germani au făcut o evaluare a politicilor economice și a cadrului legal din regiunea transnistreană.

NOTĂ. *Uniunea Europeană și Republica Moldova au semnat un Acord de Asociere și l-au aplicat cu titlu provizoriu de la 1 septembrie 2014.*

Acordul introduce un regim de comerț preferențial - Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA).

Premierul a participat la ceremonia consacrată Zilei Victoriei

În dimineața zilei de 9 mai, Primul-Ministru Pavel Filip, alături de Președintele țării Nicolae Timofti și Președintele Parlamentului Andrian Candu, dar și membrii Cabinetului de miniștri, veterani, orașeni și oaspeți ai capitalei, a comemorat eroii căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial, în cadrul unei ceremonii care s-a desfășurat la Complexul memorial „Eternitate” din Chișinău.

Șeful Executivului a depus flori la „Focul Veșnic”, păstrând apoi un minut de reculegere în memoria eroilor căzuți, timp în care au răsunat bătăi ale metronomului și trei salve de foc efectuate de garda de onoare. A urmat depunerea de flori la stela „Eroilor Moldoveni”, la plăcile comemorative și la monumentul „Maica Îndurerată”.

Cu prilejul Zilei Victoriei și a comemorării eroilor căzuți pentru Independența Patriei, Guvernul a acordat ajutor material veteranilor de război care au participat la luptele din cel de-al Doilea Război Mondial în mărime de 10 mii de lei, iar veteranilor care nu au făcut parte din armata activă câte 5 mii de lei. În total, peste 1700 de persoane au primit ajutor din partea statului de 9 mai în acest an.

Au fost organizate mai multe ceremonii de comemorare a celor căzuți, inclusiv la complexul memorial „Capul de pod Șerpeni”. De asemenea, doritorii au avut posibilitatea să viziteze gratuit mai multe muzee din țară, inclusiv, Muzeul Centrului de cultură și istorie militară din Chișinău.

„Acest sacrificiu nu poate fi uitat. Dar trebuie să ne amintim mereu că avem, nu doar datoria de a comemora și prețui această jertfă, ci și obligația, față de cei căzuți, să facem mai mult pentru această țară, să facem din ea, nu doar un stat independent, ci și unul prosper, în care eroilor din cel de-al Doilea Război Mondial le-ar fi plăcut să trăiască în pace”, a menționat Primul-Ministru Pavel Filip în mesajul cu prilejul Zilei de 9 Mai.

În fiecare an, de Ziua Europei (9 mai), sărbătorim pacea și unitatea în Europa. Data marchează ziua istorică în care a fost pronunțată „declarația Schuman”. În cadrul unui discurs ținut la Paris, în 1950, ministrul francez al afacerilor externe de atunci, Robert Schuman, propunea stabilirea unei noi forme de cooperare politică în Europa, care să înlăture pentru totdeauna posibilitatea izbucnirii unui nou război între națiunile Europei.

Viziunea sa era de a crea o instituție europeană care să centralizeze și să gestioneze producția de cărbune și oțel. Un an mai târziu, a fost semnat tratatul care prevedea crearea unui astfel de organism. Propunerea lui Robert Schuman este considerată a fi piatra de temelie a Uniunii Europene.

Decizia serbării Zilei Europei în fiecare an la 9 mai a fost luată de Consiliul European de la Milano în anul 1985.

Pentru a marca Ziua Europei, instituțiile UE își deschid porțile pentru public la începutul lunii mai, la Bruxelles și la Strasbourg. Birourile locale ale UE din Europa și din întreaga lume organizează diverse activități și evenimente, pentru toate vârstele.

În fiecare an, mii de

cetățeni participă la vizite, dezbateri, concerte și alte evenimente, pentru a sărbători Ziua Europei și pentru a sensibiliza opinia publică în legătură cu UE.

În Republica Moldova Ziua Europei este sărbătorită, începând cu anul 2006, și este marcată prin organizarea și desfășurarea unei serii de evenimente care au drept scop să ofere informații publicului larg despre politica europeană de vecinătate, Parteneriatul Estic și asistența oferită de către Uniunea Europeană Republicii Moldova. Totodată, instituțiile culturale organizează expoziții tematice, concerte, proiecții ale filmului european, spoturi video despre asistența UE, prezentări turistice și de afaceri, activități culturale și

concursuri, având scopul de a aduce Uniunea Europeană mai aproape de cetățenii Republicii Moldova.

În această serie de activități se înscriu și expozițiile de carte, organizate de către Biblioteca Științifică a Academiei de Administrare Publică cu genericul „9 Mai – Ziua Europei” și „Vectorul European al Republicii Moldova”. În cadrul expozițiilor sunt prezentate circa 100 de publicații care reflectă istoria, cultura și civilizația europeană, construcția europeană, instituțiile și politicile Uniunii Europene, perspectivele de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană etc. Utilizatorilor Bibliotecii le sunt prezentate informații detaliate privind proiectele derulate în Republica Mol-

dova cu sprijinul financiar al UE, posibilitățile de mobilitate academică și studiere a limbilor statelor UE, despre progresele care au fost realizate, dificultățile pe care ar trebui să le depășească, obiectivele inițiale ale proiectului european.

Ziua Europei a fost marcată în întreaga țară, un șir de acțiuni fiind organizate, pe 13 mai, de Parlamentul Republicii Moldova, printre care s-au înscris ședința plenară, la care au participat ambasadorii misiunilor diplomatice și ai organizațiilor internaționale din Republica Moldova, expoziția „Europa prin ochii copiilor” etc.

„Uniunea Europeană înseamnă un viitor mai bun pentru toți cetățenii Republicii Moldova, iar Ziua Europei este sărbătoarea ce reprezintă uniune și prosperitate, libertate și democrație, diversitate și egalitate. Republica Moldova trebuie să continue drumul european și să devină parte a familiei europene”, a declarat cu această ocazie Președintele Parlamentului, Andrian Candu.

Igor NEAGA,
Biblioteca științifică
a Academiei

Susținerea examenelor de doctorat

Pe 11 mai 2016, la Academia de Administrare Publică a avut loc susținerea examenelor de doctorat în cadrul sesiunii din mai 2016 pentru doctoranzii anilor II – IV cu frecvență și frecvență

redușă, în conformitate cu Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III. Examele au fost susținute la specialitățile: *Teoria, metodologia administrației publice; Organizarea și dirijarea în instituțiile administrației publice, serviciile publice.*

Susținerea examenelor a fost organizată de Școala doctorală în științe administrative de comun cu catedra de specialitate.

Pregătirea doctoranzilor în cadrul Academiei a intrat într-o etapă nouă prin crearea Școlii doctorale în științe administrative. Printre obiectivele strategice ale Școlii se numără dezvoltarea unui model de doctorat care să permită pregătirea personalului de înaltă calificare, competitiv la nivel internațional; aplicarea, în procesul de studii

și de cercetare, a standardelor și procedurilor obligatorii, comparabile cu cele utilizate pe plan internațional; realizarea formulei „cercetare prin învățare” prin îmbinarea armonioasă dintre procesul de studii și cel de cercetare științifică; susținerea creării rețelei doctoranzilor, menită să contribuie la schimbul și difuzarea informațiilor între doctoranzi, la organizarea seminarelor intelectuale, a acțiunilor de ajutor reciproc; stabilirea și menținerea legăturilor de cooperare internațională la nivel doctoral etc.

Cor. „F.P.”

Standarde intelectuale și formale în activitatea științifică

Pe 4 mai, curent, la Academia de Administrare Publică și-a desfășurat activitatea atelierul de lucru cu tema „Stan-

darde intelectuale și formale în activitatea științifică în domeniul administrației publice, dreptului, științelor sociale și alte științe conexe”, destinat cadrelor didactice, tinerilor cercetători și doctoranzilor Academiei.

Activitatea respectivă a fost susținută de către Thomas Schmitz, doctor în drept, profesor cumular la Universitățile din Göttingen (Germania), Riga (Letonia) și Hanoi (Vietnam), actualmente, în calitate de consultant la Academia de Administrare Publică.

În cadrul atelierului, Profesorul Thomas Schmitz s-a pronunțat distinct în cadrul atelierului asupra faptului că standardele științifice, prin care subînțelegem două tipuri - intelectuale și formale - sunt, de fapt, universale, totuși acestea în diferite țări și la diverse discipline păstrează mai multe obiceiuri și tradiții în domeniul cercetării științifice.

Totodată, dumnealui a ținut să sublinieze faptul că standardele științifice rezultă direct din principiile de bază ale activității științifice și, prin urmare, sunt obligatorii.

Acest atelier de lucru s-a desfășurat prin antrenarea participanților în discuții extinse asupra utilizării standardelor intelectuale și formale

ale activității științifice, dată fiind relevanța lor în domeniul administrației publice, dreptului, științelor sociale și științelor conexe, cu un accent deosebit

asupra necesității de a promova conștientizarea standardelor intelectuale și formale în activitatea științifică desfășurată de colaboratorii Academiei de Administrare Publică.

Aurelia ȚEPORDEI,
director Departament
dezvoltare profesională

Academia de Administrare Publică continuă activitățile de dezvoltare profesională, în parteneriat cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Astfel, în perioada 11 – 13 mai 2016, s-a desfășurat al doilea curs cu genericul „Dezvoltarea leadership-ului în administrația publică”, destinat personalului cu funcții de conducere din cadrul autorităților administrației publice locale.

La momentul actual, leadership-ul este una dintre cele mai importante resurse în procesul de creștere a calității vieții în comunitățile din care facem parte. Liderii organizaționali și comunitari sunt cei care au viziuni progresiste, au inițiativă, pot influența oamenii, pot soluționa anu-

mite probleme, își asumă responsabilități, dar cel mai important lucru pe care îl fac – formează noi lideri.

Programul de instruire „Dezvoltarea leadership-ului în administrația publică” este bazat pe abordarea PROfesională a leadership-ului, adică implică

studierea acestui fenomen la nivel Personal, Relațional și Organizațional.

În cadrul acestui curs, participanții s-au familiarizat cu principalele paradigme și modele ale leadership-ului organizațional, precum și cu fundamentele teoretice

necesare luării deciziilor și dezvoltării echipelor eficiente.

Participarea la acest curs va permite participanților să actualizeze cunoștințele privind funcțiile leadership-ului și calitățile de bază ale unui leader; să formeze competențe în dezvoltarea echipelor și să consolideze rolul liderului de echipă; să valorifice experiența altor state în domeniul leadership-ului, precum și să modeleze atitudini de aplicare în practică a noilor cunoștințe în domeniul leadership-ului.

Liubovi PRODAN-ȘESTACOVA,
metodist, Departamentul
dezvoltare profesională

Transparența în achizițiile publice

Problemele din domeniul achizițiilor publice și căile de soluționare a lor au fost abordate în cadrul atelierelor de lucru desfășurate de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”

în raioanele Hâncești, Aeni Noi, Criuleni, Căușeni, Ștefan Vodă, Cahul, Sângerei, Soroca, Drochia, acoperind zonele de Centru, Sud și Nord ale țării. În cadrul acestor ateliere au fost instruiți

peste 500 de reprezentanți ai autorităților publice locale, fiind abordate diverse probleme privind transparența și legalitatea în desfășurarea achizițiilor publice.

Cei prezenți au formulat și

unele recomandări ce vizează îmbunătățirea actualului sistem de achiziții publice, printre care: implementarea unui sistem electronic de achiziții publice eficient și un sistem de control și monitorizare a achizițiilor publice.

Sursa: IDIS

PUG - document unic de dezvoltare a localităților

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a elaborat, în premieră, Codul Urbanismului și Construcțiilor, care va stabili cadrul unitar de planificare a teritoriului și urbanism. Corespondentul nostru a solicitat un interviu la această temă dlui Anatolie ZOLOTCOV, viceministru al dezvoltării regionale și construcțiilor.

CORRESPONDENTUL:
Care a fost necesitatea elaborării Codului Urbanismului și Construcțiilor?

Anatolie ZOLOTCOV:
Legislația existentă în domeniul urbanismului și construcțiilor este elaborată în perioada anilor 90 ai secolului trecut și, în unele privințe, este necorelată cu domeniile conexe. De cele mai multe ori, interpretarea normelor aplicabile este discutabilă, atât în relația cu actele normative subsecvente sau conexe, cât și în ceea ce privește armonizarea cu dispozițiile Uniunii Europene în domeniu.

Prezentul Cod va stabili cadrul legal unitar care va reglementa relațiile, competențele și responsabilitățile din domeniile de planificare a teritoriului și urbanism, autorizarea și executarea lucrărilor de construcții, asigurarea calității construcțiilor, a materialelor și a produselor pentru construcții, exploatarea construcțiilor, certificarea profesională a întreprinderilor din construcții, exercitarea controlului de stat cu privire la respectarea disciplinei în urbanism și a regimului de autorizare și executare a construcțiilor, precum și aplicarea unitară a prevederilor legale în domeniul utilizării și postutilizării construcțiilor pe teritoriul Republicii Moldova.

Armonizarea sistemului de documente normative privind proiectarea și execuția construcțiilor, calitatea și performanța produselor de construcții vor asigura creșterea mobilității proiectanților și/sau a constructorilor, eliminarea barierei tehnice și comerciale

din industria construcțiilor și, nu în ultimul rând, creșterea calității și siguranței construcțiilor.

Cât privește consultarea oficială a proiectului Codului, această procedură a fost desfășurată în conformitate cu legislația în vigoare, sub formă de avizări cu organele de stat abilitate, autoritățile publice locale, reprezentanți ai sectorului privat și cu asociațiile patronale și profesionale. Pe lângă aceasta, voi menționa că proiectul Codului Urbanismului și Construcțiilor a fost dezbătut în cadrul a 11 mese rotunde, organizate la minister, în care au fost discutate conceptul Codului și normele expuse în document. Concomitent, proiectul Codului a trecut ancheta publică de 3 ori, în urma căreia au fost obținute avizele respective de la autoritățile publice centrale și locale.

COR.: Cum urmează să fie aplicat CUC de către APL pentru dezvoltarea localităților, conform planurilor urbanistice generale?

A.Z.: Adoptarea Codului Urbanismului și Construcțiilor nu numai că va permite armonizarea legislației

naționale cu legislația comunitară, dar va asigura și un nivel înalt de calitate, clar în aplicare și transparent în decizii, pentru conceperea, proiectarea, execuția, exploatarea și postutilizarea construcțiilor.

Codul stabilește norme clare prin care se prevăd procedurile și responsabilitățile privind modul de inițiere, elaborare, expertizare, avizare și aprobare a documentației de urbanism.

După adoptarea Codului Urbanismului și Construcțiilor, în baza și în corespundere cu prevederile acestuia, vor fi elaborate acte normative, documente tehnice, instrucțiuni, ghiduri etc.

COR.: Ce ați recomanda APL pentru o aplicare mai eficientă a CUC și ce se poate întreprinde pentru atragerea investițiilor în vederea amenajării teritoriilor conform PUG?

A.Z.: Codul prevede obligativitatea planificării dezvoltării teritoriilor, conform schemelor de planificare teritorială, precum și conform planurilor generale ale localităților. Acești factori determinanți vor conduce la o dezvoltare sistematizată a teritoriilor și costuri mult mai reduse, decât avem actualmente. De exemplu, într-o localitate, unde lipsește planul urbanistic general, se proiectează și se construiește un obiectiv cu infrastructura sa, iar după ceva timp se proiectează alt obiectiv cu infrastructura lui, deseori, modificând infrastructura generală deja existentă și, generând prețuri mult mai mari, decât dacă se proiecta

conform planului urbanistic. Prin acest exemplu se exprimă și lipsa de durabilitate a dezvoltării localităților rurale, îndeosebi.

Prin implementarea proiectului Codului Urbanismului și Construcțiilor este stabilit un mecanism eficient, clar și transparent de dezvoltare teritorială și urbană, care va pune la dispoziția autorităților publice locale instrumente clare pentru perfectarea documentelor de planificare urbană și teritorială, va conduce la armonizarea activităților în domeniul planificării urbane și teritoriale la practicile și normele comunitare și la deschiderea teritoriilor localităților pentru activitățile economice și investiționale atât locale, cât și internaționale, lipsite de bariere birocratice nejustificate și în baza deciziilor transparente și argumentate, conform prevederilor legii.

Ca o concluzie voi menționa, că pentru dezvoltarea echilibrată a localităților din Republica Moldova, pentru o abordare sistematică în dezvoltarea teritoriilor, pentru a exclude amplasările haotice ale construcțiilor, care provoacă conflicte, este necesar de a elabora Planul Urbanistic General al localității, ca un document de planificare strategică prin care sunt armonizate politicile economice, sociale, ecologice și culturale, stabilite la nivel național și local. Planul general elaborat și aprobat în condițiile legii trebuie să devină un document unic de dezvoltare a localităților.

**Interviu realizat de
Ion AXENTI**

Fundurii Vechi: istoria nouă a satului

„Materialele arheologice, colectate pe moșia satului nostru, ne mărturisesc că aici a fost descoperită o vatră de sat înființat încă pe la sfârșitul mileniului V până la Hristos, având deci o vechime de peste 60 de secole, locuitorii seliștii fiind de origine geto-dacică. Însă prima atestare documentară a localității a fost făcută abia la 18 aprilie 1581. După cum s-a scris în Hrisovul domnesc de confirmare, acea „bucată de pământ” se numea Fundătura, de la care a provenit denumirea satului - Funduri. Peste ani, nu departe, a apărut un nou sătuc, căruia i s-a zis Fundurii Noi. Și, pentru a ne deosebi, noi am fost rebotezați în Fundurii Vechi”. Incursiunea în istoria satului o face primarul localității, Emilia Vieru.

NOUA POLITICĂ A PRIMĂRIEI

Primarul satului Fundurii Vechi, Emilia Vieru, se arată încântată de istoria milenară a satului de baștină, poate una dintre cele mai vechi așezări din Țara Moldovei, la care se referă ori de câte ori are ocazia pentru a promova imaginea satului și a-i reda o atracție turistică, dar și investițională. Anume acestea au fost referințele, care i-au motivat pe consăteni să o aleagă în funcția de primar în alegerile locale din 2007, cu atât mai mult, cu cât dna Vieru a activat în primărie 11 ani în calitate de secretar al Consiliului local și era la curent cu toate problemele persistente ale satului, dar nu avea acele înputerici pentru a se implica în soluționarea lor, iar comunitatea tot aștepta schimbarea. Motivația a fost și faptul că fiind specialist în psihologie și pedagogie și având masteratul făcut la Academia de Administrare Publică, îi este ușor în lucrul cu cetățenii. Odată venită în fruntea satului, a pornit imperios la drum, dornică de a făuri istoria nouă a localității.

„Mai întâi, am selectat și am aprobat la Consiliul local Comitetul de dezvoltare socioeconomică a satului, cu care am elaborat Planul strategic de dezvoltare a satului pentru următorii 5 ani, în care am selectat și am inclus problemele satului și soluționarea lor după priorități. L-am prezentat la

adunarea generală a satului de la Casa de cultură pe compartimente, cu imagini, pe ecran mare, după care deja cu modificările propuse de cetățeni l-am aprobat prin decizia Consiliului local.

Probleme erau foarte multe. Dar cea mai stringentă era lipsa apei potabile, apa care este izvorul vieții, și ne-am axat, mai întâi, pe căutarea finanțelor extrabugetare. Astfel, am câștigat, în 2008, proiectul de la FISM în sumă de 25 mii de dolari SUA (30% contribuția comunității) pentru reparația unei fântâni arteziene din zona de nord a satului și construcția unui apeduct cu o lungime de 1 km la care a fost conectat liceul, acum gimnaziu, și grădinița de copii. Au fost efectuate și alte lucrări de extindere a apeductului și azi tot satul este asigurat cu apă potabilă.

Au fost reparate capital, cu suportul tehnic al FISM-ului, gimnaziul și grădinița de copii, fiind dotate cu echipament și mobilier necesar, inclusiv cu cazangerii pe bază de biomasă, lucrări efectuate din finanțări extrabugetare.

A fost reparată capital Casa de cultură și reactivate colectivele de artiști amatori, iar acum se implementează proiectul Novoteca.

În 2012, a fost inaugurat Centrul comunitar multifuncțional „Armonie”, care prestează diverse servicii sociale, proiect finanțat de Comisia Europeană cu suportul tehnic al FISM-ului, în

sumă de 2,7 milioane de lei. În 2013, a fost dat în folosință Centrul de sănătate, în parteneriat cu Banca Mondială și Compania Națională de Asigurări Medicale, unde sunt prestate servicii medicale de calitate.

S-a schimbat mult și aspectul primăriei, fiind create condiții adecvate pentru angajați de a presta servicii de calitate, dar și comodități pentru săteni, în special, pentru persoanele defavorizate de a se adresa oricând cu problemele lor la primărie.

La fel de prioritară pentru noi este și cultura fizică. Datorită faptului că echipa de fotbal a satului deține întâietatea în raionul Glodeni la fotbal și formăm o echipă tânără de fotbaliști, am câștigat proiectul de la Federația Moldovenească de Fotbal și am construit stadionul de minifotbal cu acoperire artificială, care va fi deschis în primul semestru al anului curent.

Am format echipa de voluntari cu misiunea de informare a cetățenilor privind depistarea problemelor satului și căile de soluționare a lor în parteneriat cu toți actorii comunitari și partenerii externi.

Grupurile de inițiativă pentru consultări cu cetățenii, precum și unii dintre consilierii locali au participat la seminare de instruire organizate de către moderatorii proiectului „Cetățeanul în primul rând”, finanțat de Guvernul Suediei. În prezent, primăria colaborează deja al doilea an cu Institutul Național Democratic, finanțat de SUA, în care

suntem „ghidați” în lucru cu cetățenii. Deja fiecare știe că ședințele Consiliului sunt publice și cine are interes – asistă. Sunt cetățeni care vin cu propuneri concrete și urmăresc soluționarea lor de către autoritățile locale.

NOI OBIECTIVE, NOI PERSPECTIVE

Și pentru anul curent caietul de sarcini include priorități în soluționarea în continuare a problemelor sociale. Practica avansată de lucru, scrierea proiectelor, atragerea investițiilor interne și externe imprimă siguranță în realizarea sarcinilor asumate. Este vorba de lărgirea spațiului la grădiniță pentru încă trei grupe de copii cu investiții extrabugetare, reconstrucția drumurilor, iluminarea stradală, crearea mai multor locuri de muncă pentru consăteni în încăperile neutilizate din sat.

„Îmi mai doresc ca satul Fundurii Vechi să devină un sat european, cu drumuri bune, cu servicii de calitate, cu oameni sănătoși și cu dispoziție de viață. Asta o merită fundurenii”.

O merită fundurenii, care nu doar așteaptă mană din cer, ci se implică activ în toate treburile comunei, fiind ghidați cu abilitate și iscusință managerială de către ambițioasa primăriță, Emilia Vieru, care a devenit ca o bună gospodină pentru treburile comunei.

Crezul primarului Victor Stână, exprimat prin acest slogan, constituie unitatea dintre administrația locală și comunitate, bazată pe tradițiile și obiceiurile acestui sat de gospodari, descendenți ai răzeșilor, pe depășirea problemelor din perioada de tranziție, precum migrația unei părți a populației și revenirea la baștină ca să readucă faima de altă dată a satului, să asigure un viitor demn de istoria sa întru dăinuirea de neam.

Băștinaș din Gura Galbenei, raionul Cimișlia, Victor Stână i-a rămas devotat pentru toată viața.

Mai mult ca atât, fiind încadrat în serviciul public, a aplicat o strategie inovatoare de renovare a satului de baștină, de prosperare a sa pentru următoarele generații. După absolvirea Universității Pedagogice „Ion Creangă” din Chișinău, activează timp de un deceniu în calitate de profesor la școala din sat, fiind apoi angajat ca inspector în cadrul Direcției de învățământ a fostului Consiliu județean Lăpușna.

Din 2003, se încadrează în administrația publică locală din satul natal prin alegerea sa în funcția de consilier, pentru ca peste trei ani să devină viceprimar. În perioada 2008-2011 a activat ca specialist principal în problemele tineretului și sportului în aparatul președintelui raionului Cimișlia. La scrutinul local din 2011, a fost ales primar al satului Gura Galbenei, iar la alegerile din vara anului trecut a obținut al doilea mandat.

STARTUL PRIMULUI MANDAT

Ideile sale ambițioase referitor la satul de baștină începe să le materializeze la concret din 2011, când a fost ales primar al satului Gura Galbenei. Atunci, Victor Stână și-a trasat obiective importante. „Îmi doresc foarte mult,

Victor STÂNĂ: „Gura Galbenei, satul în care vrei să rămâi”

mărturisește primarul, ca baștina mea să devină o localitate în care să vrei să rămâi. Iar pentru aceasta trebuie, în primul rând, dezvoltate serviciile necesare sătenilor, să modernizez și să asigur buna activitate a acestor servicii, pentru toate segmentele sociale”.

Din start, a pornit cu echipa sa de a aduce schimbările mult așteptate de consăteni. În primele 100 de zile ale aflării sale în funcția de primar, a fost deschisă o cantină socială pentru bătrânii singuratici și copiii lăsați fără grija părintească (cantina activează și în prezent), pentru tineret și oamenii de vârstă activă s-a construit un teren de fotbal cu acoperire sintetică (primul în raionul Cimișlia), a fost modernizat stadionul existent.

O altă realizare a sa, un vis mai de demult, a fost lansarea proiectului de iluminare publică stradală. „Dintotdeauna mi-am dorit satul de baștină un sat luminos, ca la oraș”, este sincer primarul V. Stână. Și din acel moment, an de an, rețeaua de felinare se extinde în așa mod, ca să fie cuprinse toate sectoarele satului. La moment, 70 la sută

din totalul străzilor sunt iluminate.

Dintre alte realizări de valoare din perioada primului său mandat, sunt de remarcat construcția Centrului de sănătate, a Centrului de asistență medicală urgentă, a grădiniței de copii, modernizarea Casei de cultură, a bibliotecii publice, a complexului sportiv acoperit, amenajarea parcului de odihnă și agrement.

Atragerea unei alte investiții de 2,5 milioane de lei a permis dezvoltarea serviciului comunal care se ocupă cu evacuarea deșeurilor menajere, pietruirea drumurilor locale, acordarea serviciilor funerare, curățarea fântânilor, întreținerea cimitirelor, a parcului etc. În urma implementării proiectului în cauză, Gura Galbenei a devenit clăușter și oferă aceste servicii și localităților învecinate: Albina, Lipoveni, Ivanovca Nouă.

„Aceste și alte lucruri bune, zice Victor Stână, au fost prevăzute în cadrul Strategiei de dezvoltare socio-economică a satului pentru anii 2014-2018, care ne permite să atragem investiții din partea donatorilor străini”.

Evenimente obișnuite au devenit la Gura Galbenei organizarea săptămânilor transparenței, a audierilor publice pe diferite subiecte,

la care sătenii fac cunoștință cu modul de cheltuire a banilor publici, de implementare a proiectelor, de elaborare a perspectivelor de dezvoltare a localității. De o mare însemnătate în realizarea Strategiei de dezvoltare a satului este cooperarea internațională, în primul rând, cu partenerii din România, spune primarul, activitate care va fi extinsă pe parcursul anului 2016 și pe viitor.

PLANURI MARI PENTRU VIITOR

Potrivit lui Victor Stână, va fi continuată atragerea investițiilor pentru reconstrucția altor porțiuni de drumuri locale, modernizarea fântânilor arteziene, apeductului în vederea asigurării populației cu apă potabilă de calitate. Se va extinde pe toate străzile satului iluminatul public, va fi dezvoltat serviciul comunal.

„Este principal, afirmă interlocutorul nostru, de a încuraja implicarea tinerilor în deschiderea afacerilor, în dezvoltarea antreprenorială, precum și în activitățile obștești din domeniul cultural și cel sportiv. La fel, îi vom ajuta mereu pe cei

mai triști ca noi din familiile defavorizate, din rândurile invalizilor, pensionarilor, persoanelor singuratic. Sunt activități care au un singur scop – de a moderniza satul de baștină, de unde nu vei mai dori să pleci nicăieri. Va fi un sat al viitorului nostru”, este sigur în viziunile sale Victor Stână, primarul satului Gura Galbenei.

Ion CIUMEICĂ

Rolul aleșilor locali și comisiilor consultative

ÎNTREBARE. Există vreun regulament conform căruia își organizează activitatea consiliul local?

RĂSPUNS. Un astfel de document există. Este vorba despre Regulamentul de constituire și funcționare a consiliului local pe care consilierii îl elaborează și adoptă sau îl ajustează la una din primele lor ședințe.

Odată adoptat, regulamentul devine „o constituție” a consilierilor, un fel de carte de căpătâi care urmează a fi consultată ori de câte ori apare vreo problemă în procesul de pregătire și de desfășurare a ședințelor. Acest regulament local este întocmit în baza Legii nr. 457 din 14.11.2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale.

În regulament sunt stipulate:

- modul de constituire și activitate a consiliilor locale;
- domeniile de formare și regulamentul de activitate a comisiilor consultative de specialitate ale consiliului;
- procedurile de desfășurare a ședințelor consiliului local;
- procedura de alegere și atribuțiile președintelui ședinței;
- activitatea secretarului consiliului pentru asigurarea bunei desfășurări a ședinței;
- procedurile de inițiere, elaborare, discutare și votare a proiectelor de decizie;
- procedura de examinare a întrebărilor, interpelărilor, petițiilor consilierilor.

Regulamentul nu este o dogmă pe care nu o poți modifica. Pe parcursul activității sale, consiliul local poate reveni oricând la acest document, completându-l sau modificându-l în așa fel, încât să corespundă necesităților organului deliberativ, fără a se abate de la spiritul legii. Nu pot fi operate, de exemplu, modificări care ar îngredi sau ar îngusta drepturile consilierilor, ar denatura procesul decizional local, ar birocratiza sau ar introduce haos în relațiile dintre principalii actori ai acestui proces.

Fiecare consilier trebuie să aibă la dispoziția sa Regulamentul de constituire și activitate a consiliului pentru

a-l consulta și a veghea respectarea lui strictă de către organizatorii și moderatorii procesului decizional la nivel local.

ÎNTREBARE. Ce sunt comisiile consultative de specialitate și care este rolul lor în procesul decizional local?

RĂSPUNS. Comisiile consultative de specialitate sunt structuri de lucru consultative ale consiliilor menite să asigure eficiența activității organului deliberativ. Comisiile de specialitate poartă răspundere în fața consiliului și sunt subordonate acestuia.

Potrivit Legii 436/2006, art. 14, lit. w) consiliul local :

-formează, din rândul membrilor săi, în funcție de specificul și necesitățile locale, comisii consultative de specialitate și modifică componența lor;

- stabilește domeniile de activitate în care se formează comisii de specialitate;
- stabilește denumirea acestora și numărul de membri, care întotdeauna trebuie să fie impar.

La decizia consiliului, comisia poate fi formată pentru mai multe domenii de activitate. Numărul locurilor care revin fiecărui grup de consilieri sau consilierilor independenți în fiecare comisie de specialitate se stabilește de către consiliul local, în funcție de ponderea acestora în cadrul consiliului. Nominalizarea membrilor fiecărei comisii se face de fiecare fracțiune, iar a consilierilor independenți – de către consiliu, avându-se în vedere, de regulă, pregătirea lor profesională și domeniul de activitate a comisiei. În funcție de numărul membrilor consiliului și numărul comisiilor de specialitate, un consilier poate face parte din 1-3 comisii, dintre care una este comisia de bază a acestuia.

Comisiile de specialitate se formează pe întreaga durată de activitate a consiliului. Membri ai acestora pot fi numai consilierii. Activitatea în cadrul comisiilor nu este remunerată. Fiecare comisie de specialitate își alege, prin votul deschis al majorității membrilor săi, președintele și secretarul.

ÎNTREBARE. Cum funcționează comisiile consultative de specialitate?

RĂSPUNS. Ședința comisiei de specialitate se convoacă de președintele acesteia, iar în absența lui – de secretarul comisiei. Comisiile se convoacă, ori de câte ori este necesar, la decizia președintelui comisiei. Ședința comisiei este deliberativă dacă la ea sunt prezenți majoritatea membrilor comisiei.

Ședințele comisiei, de regulă, sunt publice. La ședința comisiei pot fi prezenți, fără drept de vot, consilierii care nu sunt membri ai acestei comisii. Comisia poate invita să participe la ședințele sale specialiști din cadrul primăriei sau din afara acesteia. La ședințele comisiei

au dreptul să participe și consilierii ale căror propuneri fac obiectul lucrărilor comisiei. Comisia poate decide ca la unele dezbateri să fie prezente și alte persoane interesate sau reprezentanți ai mass-media. Membrii comisiei de specialitate sunt înștiințați despre ședința acesteia de către președintele și/sau secretarul comisiei, cu asistența secretarului consiliului.

În exercitarea atribuțiilor, comisia de specialitate adoptă decizii cu votul deschis al majorității membrilor săi.

ÎNTREBARE. Sunt sau nu obligatorii spre executare de către consiliul local sau primar deciziile comisiilor consultative de specialitate?

RĂSPUNS. Deciziile adoptate de către comisiile de specialitate au caracter consultativ. Consilierii în ședința consiliului pot lua în considerare deciziile comisiilor de specialitate, dar vor vota deciziile așa cum vor considera ei de cuviință, chiar dacă proiectele de decizie votate au obținut aviz negativ la ședința comisiei consultative.

Chinezii trec la săptămâna de lucru de 4,5 zile

Am citit zilele acestea o știre destul de șocantă: China începe tranziția treptată la săptămâna de lucru de 4,5 zile.

Aștept să mi se pună o întrebare firească: cum, în aceste timpuri foarte complicate, și după cum consideră unii – chiar

într-o situație de criză? Și aceasta se produce în China, unde, conform unor impresii tradiționale, oamenii s-au obișnuit să muncească mult și din greu? Dar, din câte cunoaștem, chinezii ne-au familiarizat deja cu paradoxurile vieții lor neobișnuite. Așa s-a întâmplat și de data aceasta. Procedând la un nou model economic, orientat, în principal, spre dezvoltarea și consumul intern, ei au calculat cu minuțiozitate: industria timpului liber, a odihnei și, respectiv, a sferei lor de deservire, este, de asemenea, o branșă destul de importantă și profitabilă a economiei, capabilă să completeze destul de serios bugetul de stat. S-au apucat de treabă chiar și asemenea instituții analitice serioase, cum ar fi Academia de Științe Sociale și Universitatea Poporului din R.P.C. Prima a propus încă în luna ianuarie 2014 să se introducă în țară cât mai multe sărbători oficiale, să se majoreze numărul zilelor de odihnă cu prilejul Anului Nou chinezesc, iar cea de a doua, în general, a lansat inițiativa ca toată țara să treacă până în anul 2030 la o săptămână de lucru de patru zile. Au desfășurat chiar și sondaje de opinie la această temă. Este și firesc că poporul a susținut - aproape sută la sută! - inițiativa oa-

menilor de știință. Și iată că exact un an în urmă, la sesiunea ordinară a Consiliului Politic Consultativ al

Poporului, a fost adoptată hotărârea de a suplimenta calendarul chinezesc cu încă trei zile de odihnă cu prilejul unor sărbători oficiale. Iar acum au decis să scurteze și săptămâna de lucru.

Cu începere de la 1 aprilie curent, funcționarii publici din două municipalități ale provinciei Șansi au început să se odihnească câte 2,5 zile pe săptămână. Se presupune că graficul va deveni unul sezonier și va funcționa în perioada cea mai bună pentru odihnă – de la 1 aprilie până la 31 octombrie. Încă opt provincii s-au decis să urmeze exemplul „pionierilor” din Șansi și examinează deja proiectele de lege similare. În continuare, cu aprobarea Consiliului de Stat al RPC., în procesul respectiv se va încadra toată țara.

Dar iată că aici apare o nouă întrebare: dar cum vor „monetiza” chinezii acest timp dăruit de către stat pentru a completa bugetul? Cu ce se vor ocupa ei în aceste zile libere suplimentare? Răspunsul nu a trebuit să-l căutăm prea mult. El se conține în cifrele și faptele existente. Iar ele confirmă ceea ce se observă pe parcursul ultimilor zece ani. Turismul intern din China crește și se amplifică, sporind în fiecare an cu câte 12-15%.

În zilele de sărbătoare și cele de odihnă, prin Beijing hoinăresc gloate de chinezi, veniți cu totul din alte părți, care privesc plini de uimire curiozitățile din capitală. Deși cuvântul „gloată” nu este chiar cel mai potrivit în acest caz. Acestea sunt grupuri numeroase și bine organizate, iar fiecare dintre membrii acestora are în mod obligatoriu un semn al său de recunoaștere, cel mai adesea – o minge de baseball de o anumită culoare, iar pe o vreme friguroasă mai sunt îmbrăcați și în scurte, iar în fruntea grupurilor pășește câte un ghid cu un steguleț de culoare deschisă în mână. Totul se desfășoară în mod organizat, conform unui grafic bine gândit. Programele excursiilor sunt foarte încărcate, pe parcursul unei zile turiștii vizitează zeci de obiective turistice, totul este organizat de minune. Nu fiecare om s-ar putea decide la o astfel de ispravă, căci trebuie să te trezești dimineața chiar mai devreme de ora șase, pentru orele mesei sunt planificate doar niște pauze foarte mici și iar înainte și înainte... Chinezii însă nici nu simt lucrul acesta, ei sunt obișnuiți cu un astfel de stil de viață, parcă așa și trebuie să fie mereu! Ei sunt foarte rezistenți! Deși printre ei sunt și mulți pensionari. Apropo, pentru o astfel de categorie de turiști de vârstă înaintată statul acordă privilegii speciale: vizitarea gratuită a muzeelor, a parcurilor memoriale, mai există și alte reduceri. De-a lungul întregului traseu turistic, direct pe marginea șoselelor sunt amplasate complexuri comerciale și expoziționale enorme, în care se poate procura totul – de la produse alimentare locale, ceaiuri și ierburi ciudate până la unele suveniruri ingenioase,

îmbrăcăminte și obiecte de lux. Turiștii procură toate acestea cu mare plăcere, fac cozi imense, deși de scurtă durată, la unitățile comerciale. Ei sunt ajutați să se deplaseze la unele centre medicale unice, după cum se afirmă în afișele publicitare, acolo li se stabilește imediat diagnosticul și tot atât de repede le sunt prescrise și eliberate medicamentele, preparate pe loc din niște ierburi autohtone. Turiștilor care au obosit de atâta alergătură li se fac oferte de masaj. Cu alte cuvinte, bani să ai că serviciile ți se prestează în mod urgent. Banii se duc cu nemiluita pe parcursul unor astfel de călătorii, dar chinezii știu unde pleacă – ei își fac rezerve solide cu acest prilej.

Astfel că în China, la sigur, au un anumit rost cele „trei săptămâni de aur” și vinerea scurtă. Guvernul conștientizează foarte bine ceea ce face, perfecționând și extinzând resursele turistice interne, alocând în această sferă mijloace bugetare considerabile. Totul se va răscumpăra din plin! Căci amatorii de călătorii din China lasă prea mulți bani în ultimii ani în alte țări. Doar în anul trecut, de exemplu, în scopul călătoriilor peste hotare cetățenii chinezi au cheltuit 215 miliarde de dolari SUA, sporindu-și cheltuielile cu 53% comparativ cu creșterea acestora pe plan mondial doar numai cu 3,1%. Și lucrul acesta poate fi înțeles, dacă vom lua în considerare faptul că la ora actuală fiecare al zecelea turist din lume este chinez! Și dacă-i așa, atunci lasă să călătorească mai bine prin țara sa.

Svetlana SELIVANOVA,
„Литературная
газета”, nr. 16 (6550),
20-26 aprilie 2016.
(Traducere „F.P.”)

Sanocreatologia – invenție a savanților moldoveni

Obiectul principal de studiu pe parcursul a mai multor ani al colectivului condus de academicianul Teodor Furduliu îl reprezintă problema sănătății omului, care, conform semnificației pentru viitorul civilizației, trebuie plasată la același nivel cu alte probleme mondiale ce amenință civilizația, cum ar fi cea alimentară, ecologică, energetică, demografică, care a rezultat prin fondarea unei noi științe în biomedicină – sanocreatologia (san(itas) – sănătate, crea(re) – a crea, logos – știință).

Au fost determinate obiectivele, principiile conceptuale, metodele specifice de studiu, a fost elaborat complexul științific-metodologic, au fost propuse noi noțiuni, definiții, axiome etc., pe care se bazează sanocreatologia.

În urma analizei datelor contemporane ale științelor despre om și studiilor proprii s-a ajuns la concluzia că există o singură cale de rezolvare a problemei sănătății omului a renunța la strategia deja încetățenită de formare și menținere a sănătății și a recurge la o nouă abordare, ce ar permite crearea și menținerea dirijată a sănătății în conformitate cu condițiile sociale stresogene, care sunt în permanentă schimbare.

Debutul sanocreatologiei este o realizare pe plan mondial a inițiativei acade-

micianului Teodor FURDULIU prin lucrările sale în stre-sologie, care a tutelat acest domeniu de cercetare mai mult de 40 ani. Una dintre performanțele sanocreatologiei, în special a psihosanocreatologiei, constă în identificarea unei căi noi privind posibilitatea formării dirijate a capacităților intelectuale și creative deosebite.

După cum menționează academicianul Gheorghe Duca, Președintele Academiei de Științe a Moldovei, sanocreatologia devine tot mai recunoscută în țară și peste hotare.

Produse noi pentru protecția plantelor

Protecția plantelor este una dintre activitățile agricole care prezintă și un anumit risc pentru menținerea terenului în condiții bune pentru agricultură și mediu. Riscul major derivă, în primul rând, din utilizarea pesticidelor. Din acest motiv legislația europeană în domeniul agriculturii prevede, printre alte scopuri, și limitarea folosirii produselor chimice de protecție a plantelor (pesticide) și de încurajare a dezvoltării și utilizării produselor și metodelor cu acțiune predominant ecologică pentru atingerea obiectivelor agriculturii durabile. Astfel, agricultura ecologică a devenit o direcție indispensabilă a

agriculturii, în general, și este practică nu doar datorită griji pentru sănătatea omului și starea mediului înconjurător, ci și din considerente economice. Protecția integrată, ecologic inofensivă prevede reducerea pierderilor cauzate de boli, dăunători și buruieni prin respectarea măsurilor agrotehnice, metodelor genetice, utilizarea preponderentă a metodelor biologice și mijloacelor chimice naturale (în cazuri de necesitate); exclude utilizarea substanțelor toxice, a materialelor sintetice, îngrășămintelor și regulatorilor de creștere sintetice, antibioticelor, hormonilor, plantelor genetic manipulate.

Agricultura ecologică

este o cale sigură de ameliorare a mediului înconjurător și de pătrundere a Republicii Moldova pe piața agroalimentară europeană, concomitent cu soluționarea problemelor de mediu în contextul Planului de

Acțiuni Uniunea Europeană – Republica Moldova.

În această direcție, o realizare de prestigiu au înregistrat savanții de la Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor al AȘM, în frunte cu Vladimir Toderaș, doctor habilitat, care au elaborat și omologat patru produse noi pentru agricultura ecologică: RECOL, FUNECOL, PELECOL și ECOSOL.

Preparatele corespund cerințelor agriculturii ecologice. Pot fi utilizate atât în agricultura ecologică cât și în agricultura convențională.

Implementarea produselor nominalizate este parte componentă a Strategiei de dezvoltare a agriculturii ecologice, conform Legii cu privire la producția agroalimentară ecologică.

Conceptul de vehicul electric hibrid Vilgard propun celor interesați constructorii de

aparate din Germania, care nu e altceva decât o bicicletă electrică pe patru roți cu o „caroserie” având rol protectiv, atât în caz de accidente cât și în caz de vreme nefavorabilă. Din componentele vehiculului lipsește cu desăvârșire motorul termic, acesta fiind înlocuit cu pedale, exact ca la biciclete. Prin pedalare, „șoferul”

Mașina-bicicletă ecologică

generează curent electric pentru bateria care alimentează motorul electric, acesta fiind, de fapt, responsabil cu punerea în mișcare a vehiculului.

Vilgard nu este genul de mașină familistă spațioasă, ci este o alternativă atât la biciclete cât și la autoturisme.

Aceasta oferă două locuri în tandem, ba chiar și un mic spațiu de depozitare pentru bagaje foarte mici. Iar dimensiunile sale compacte îl fac extrem de ușor de parcat – pe locul unei mașini obișnuite încap trei Vilgard-uri.

Considerațiuni generale privind integritatea în MAI

Un seminar cu acestă tematică a fost desfășurat de către șeful Serviciului protecție internă și anticorupție (SPIA) al Ministeru-

lui Afacerilor Interne, Vitalie Moisei, pentru angajații Biroului Migrație și Azil (BMA) al Ministerului Afacerilor Interne, cu genericul „Considerațiuni generale privind integritatea în MAI”.

În cadrul seminarului, la care au participat angajații BMA, șeful SPIA a discutat despre Integritate per ansamblu, despre prevederile legii privind testarea integrității profesionale și despre mecanismele acesteia care urmează a fi rectificate și adaptate în concordanță cu prevederile legislației și ultimele Hotărâri ale Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Vitalie Moisei a mai discutat și despre alte aspecte, cum ar fi cele ce țin de măsurile disciplinare care pot surveni în cazurile în care asupra angajaților MAI sunt efectuate influențe necorespunzătoare care nu sunt declarate sau care pot conduce la comportament corupțional.

De asemenea, în cadrul seminarului, angajații BMA au avut posibilitatea să pună în discuție mai multe aspecte stringente ce țin de activitatea zilnică a acestora, în contextul tematicii integrității profesionale.

Totodată, șeful SPIA i-a mulțumit pentru invitație Directorului Biroului Migrație și Azil al MAI, Doamnei Olga Poalelungi, care s-a arătat a fi interesată de o colaborare fructuoasă și pe viitor.

Trafic de influență în vizorul procurorilor

În aceste zile, ofițerii Serviciului protecție internă și anticorupție (SPIA) al MAI, de comun cu procurorii din cadrul Procuraturii Anticorupție, au efectuat mai multe percheziții în birourile de serviciu și automobilele personale ale unui angajat al SPIA și ale unui avocat din Chișinău. Cei doi au statut de bănuți, într-un dosar penal inițiat pentru trafic de influență.

Operațiunea a avut loc în baza informației parvenite în adresa SPIA, precum că suspecții ar fi extorcat 8000 de euro de la tatăl unui bărbat cercetat penal pentru săvârșirea unei infracțiuni din domeniul telecomunicației, care la moment se află în arest. În schimbul banilor, suspecții

ar fi promis că l-ar putea elibera pe acesta, determinându-l pe procurorul responsabil de acest dosar, să nu conteste hotărârea instanței de judecată și să recalifice infracțiunea în una mai ușoară.

Urmare măsurilor speciale de investigație desfășurate de angajații SPIA, suspecții au fost reținuți și escortați la sediul Procuraturii anticorupție, pentru a fi audiați cu privire la cazul dat.

Doi inspectori de patrulare bănuți de corupere pasivă

Potrivit denunțatorului, aceștia ar fi extorcat și primit 4.000 de lei pentru a nu întocmi un proces-verbal privind conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate. Urmare a acțiunilor speciale de investigație și de urmărire penală, oamenii legii au fost prinși în flagrant delict. Bărbații au fost reținuți și recunoscuți în calitate de bănuți. Actualmente, se examinează alte sesizări potrivit cărora poliștii ar fi fost implicați în cazuri similare de corupție.

Pe acest caz a fost pornită o cauză penală, în temeiul art. 324, al. (2), lit. b) și c) Cod Penal al Republicii Moldova. Dacă vor fi găsiți vinovați, bănuții riscă o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 6000 la 8.000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Condamnați pentru escrocherie

Un administrator de insolvabilitate și un jurist din capitală au fost condamnați la ani grei de închisoare pentru comiterea escrocheriei în proporții deosebit de mari.

Potrivit probelelor acumulate de

Procuratura Anticorupție, în perioada noiembrie 2010 – mai 2011, unul dintre inculpați, fiind administrator al insolvabilității unei întreprinderi individuale, i-a comunicat creditorului-ipotecar al imobilului, că nu-i va crea impedimente la realizarea dreptului său, contrar sumei de 10 mii euro.

În noiembrie 2010, inculpații au primit de la partea vătămată 3500 euro, iar în continuare, pentru a se asigura că vor primi restul sumei, aceștia au întocmit o recipisă fictivă precum că partea vătămată a luat cu împrumut 6500 de euro. În ianuarie 2011, inculpații au primit prin înșelăciune și restul sumei, fiind reținuți în flagrant delict.

Recent, pentru comiterea acțiunilor ilegale, inculpații au fost condamnați la câte 8 ani 6 luni fiecare, cu executarea pedepselor în penitenciar de tip închis. Prin aceeași sentință s-a dispus încasarea din contul inculpaților în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Redescoperim Moldova

Suntem în prag de sezon estival și preferințele anumitor categorii de turiști sunt dintre cele mai variate, când vine vorba de vacanțe de vis pe careva insule din Oceanul Pacific sau Indian, pe Coasta de Azur etc.

Dar să ne mai uităm și în jurul nostru, or chiar dacă suntem locați, practic, pe o palmă de pământ, natura a avut grijă să ne lase moștenire monumente naturale de unicat, de care mulți dintre noi cunosc doar niște informații vagi. Noi vă propunem în acest număr de ziar un itinerar prin părțile Glodenilor și veți fi surprinși de comoara noastră milenară naturală.

Elefantul de la Butești – Monstrul de piatră din era paleolitică

În satul Butești, râul Camenca și afluentul său Camencuța au săpat un relief spectaculos printre toltre, cunoscute și toltrele de la Prut. De fapt, sunt recifi care cu milioane de ani în urmă erau pe fundul mării Sarmatice. Acest lanț calcaros își ia începutul mai la nord, în satul Criva, și se termină în apropiere de satul Cubani, o lungime de aproximativ 200 km. Recifi asemănători mai pot fi găsiți în marele lanț coralier din Australia.

Din aceste recife s-a cristalizat o stâncă cu 15 – 20 de milioane de ani în urmă și are o suprafață de 110 ha, având dimensiuni de 2 km lungime și 125 m înălțime, ceea ce formează Cheile Butești. Și iată, anume aici, veți observa o capodoperă naturală, misterioasă - un „elefant” încremenit. Corpul acestui elefant major este calcaros, format din schelete de corali, moluște, scoici, alge marine.

Exteriorul acestei stânci arată ca un elefant, iar din interiorul ei parcă ai privi prin ochii gigantului. În peștera „elefantului” au fost găsite rămășițe ale omului preistoric, în aceste locuri fiind descoperite mai multe obiecte de pe timpul Civilizației Cucuteni (mileniului VI î. Hristos). Toate artefactele le găsiți acum la muzeele din Chișinău.

Cheile Buteștiului sunt primele formațiuni geologice salvate de la distrugere de mișcarea ecologistă din Moldova, iar asta se întâmplă

în anul 1984 pe când exista pericolul distrugerii acestora pentru extragerea pietrei în cariere. Stânca masivă de la Butești poate fi remarcată și prin faptul că chiar la poalele celei mai înalte părți a ei se află o peșteră străveche neolitică, care are zeci de mii de ani. Ea a fost așezare a omului neolitic. Peștera este împărțită în câteva încăperi, are mai multe intrări și ieșiri. Din peșteră se deschid vederi uimitoare în împrejurimi, valea râului Camenca. Aceasta este una dintre cele mai cunoscute atracții turistice a raionului.

Suta de Movile

O altă perla a naturii de prin părțile locului reprezintă o porțiune a teraselor râului Prut, un relief cu peste 3 500 de movile. Formarea lor încă a rămas o enigmă, chiar dacă s-au făcut mai multe săpături în zonă, nu există o teorie general acceptată. Cert este că așa ceva nu prea găsești în altă parte. Cea mai înaltă movilă este „Movila Țiganului”, măsoară peste 30 metri înălțime,

iar de-a lungul timpului a fost sursă de inspirație pentru mai multe legende. Suta de Movile se întinde pe o suprafață de 25 de hectare între satele Cubani/Gloden și Braniște/Râșcani cu o vegetație de stepă, care îndeosebi este frumoasă primăvara.

Zimbrăria din Rezervația Pădurea Domnească

Unicul loc din Moldova unde poate fi admirat Zimbrul, este aici, în Rezervația Pădurea Domnească, unde li s-a rezervat un ocol de 32 de hectare de pământ. Zimbrul (*Bisonus Bonasus*) este o specie pură, care a supraviețuit timpului. Cică după al Doilea Război Mondial au supraviețuit doar 51 de exemplare, acum în toată Europa (Polonia, Ucraina, România, Rusia etc.) sunt aproape 4.000 de exemplare. Iar 6 dintre ei îi putem admira și la noi în țară, într-un mediu de semilibertate.

Este cel mai masiv animal sălbatic din Europa, fioros, dacă stai foarte aproape chiar că te înfioară.

Abonarea 2016

Continuă abonarea pentru anul 2016 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Vitalie NICA - redactor

Luminița BOICIUC - redactor, designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 15.05.2016

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică.